

Més turistes i igual incertesa a les Illes

Les festes de Pasqua han avançat la nova temporada turística de Balears, que, de fet, s'inicia l'1 de maig. Altes ocupacions d'hotels però amb baixa rendibilitat i el gran desenvolupament de les ofertes del "tot inclòs" marcaren la temporada alta del 2004. Dos problemes de fons que aparentment continuen sense solució. Més turistes, però la mateixa incertesa.

Les festes de Pasqua és l'avanç de la temporada turística. L'ocupació hotelera d'enguany ha estat superior a les expectatives. Les previsions per a la temporada alta també són bones. Tot i això, els dos problemes de fons del turisme balear que l'any passat es posaren de manifest continuen sense resoldre's. D'una banda, els preus baixos a què es venen els paquets turístics que fan disminuir la rendibilitat dels hotels. D'una altra, el fenomen del "tot inclòs", que amenaça l'oferta complementària.

Ocupació de març i abril. Que les festes de Pasqua vinguessin enguany tan prest, al març, i, a més, just després d'un hivern tan fred a Balears, ja resultava un mal senyal per al sector hotelier illenc, pessimista a priori. El president de la Federació Hotelera de Mallorca, Pere Cañellas, calculava, abans del període de vacances, l'expectativa d'ocupació entorn del 60% de la planta hotelera oberta. Tanmateix, a Mallorca aquestes expectatives s'han superat amb escreix. Tot i que encara no es coneixen xifres exactes, el mateix Cañellas avançava la setmana passada que l'ocupació global, més o menys el 55% de la planta hotelera mallorquina finalment oberta, deu haver-se acostat al 75%. A Menorca la situació turística viscuda durant Pasqua ha estat molt pitjor que a Mallorca, i, si bé no es coneixen xifres exactes, sí que se sap que han obert pocs hotels i que l'ocupació general ha estat molt per sota de la dels mallorquins. Tampoc no es disposen de dades de les Pitiüses. A pesar dels índexs parcials, l'Institut Balear de Turisme (Ibatur) s'ha congratulat que en conjunt les festes hagin ofert "dades positives"

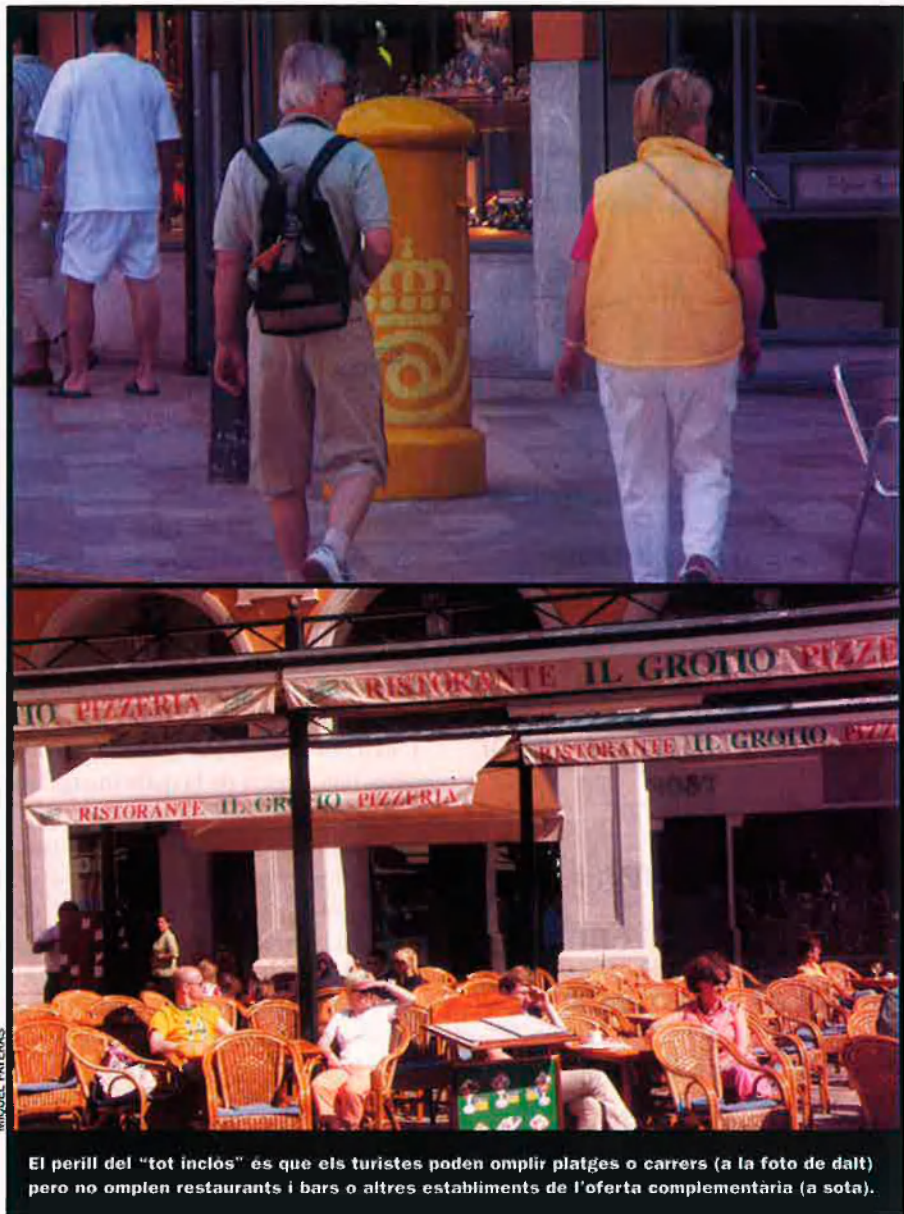
que mostren la recuperació del turisme a Balears després d'uns anys de crisi. Malgrat l'optimisme governamental, els hotelers no ho veuen tan clar. Després de Pasqua arriba el llarg mes d'abril, fins a l'inici efectiu de la temporada alta, l'1 de maig. És el temor que expressa Cañellas: "És preocupant aquest parèntesi de l'abril." I la temporada alta, si bé té previsions d'ocupació quantitativament bones, mantindrà sense resoldre el problema de la rendibilitat hotelera.

Expectatives d'estiu. A la Fira de Turisme ITB, celebrada a Berlín a principi de març, els principals majoristes de viatges avançaren reserves cap a Balears força optimistes, si bé amb diferències importants a cada illa. Així, l'operador Lothar Buss –segons les dades ofertes pel *Diario de Mallorca* recollides a la ITB– preveu un increment dels turistes que enviarà cap a Mallorca de l'ordre del 10% en relació amb l'any passat. Un altre majorista, Rewe, xifra en un 30% l'augment de les seves reserves cap a l'illa. I Thomas Cook preveu que la temporada alta acabarà a totes les Illes amb una pujada del turisme alemany –el més important quantitativament– d'entre el 10 i el 15%. Mallorca és l'illa que té millors expectatives per a l'estiu, seguida de les Pitiüses, mentre que el cas de Menorca –amb un inici decebedor i previsions d'estiu negatives– preocupa el sector hotelier d'aquesta illa i el Govern balear: la Conselleria de Turisme ha anunciat un esforç suplementari de promoció de l'illa en el mercat espanyol per intentar compensar la baixada del turisme internacional. En el conjunt balear, les patronals turístiques esperen acabar la temporada alta del 2005 amb un increment del 10%.

Quantitativament, no hi ha dubte que el turisme augmenta. Però la rendibilitat hotelera no segueix la mateixa evolució. El president de la patronal hotelera mallorquina, Pere Canellas, alertava sobre tant d'optimisme en relació amb les previsions d'ocupació perquè "partiem de xifres d'ocupació molt baixes" dels anys immediatament anteriors i perquè, a més, "els preus no han pujat". Precisament els majoristes presents a la ITB demanaren al sector hotelier balear que mantengui "la disciplina de preus" per consolidar els increments d'ocupació en el futur. És a dir, que no els pugin. I ja són prou baixos. De manera que la rendibilitat de molts negocis hotelers està baixant. És un dels reptes que ha d'afrontar el sector hotelier balear, però encara no hi ha respostes sobre com fer-ho.

Per un altre costat, el fenomen de contractació conegut com el "tot inclòs" manifesta un èxit tan important que estén la preocupació a tota l'oferta complementària: bars, restaurants, discoteques, botigues de regals, barets de platja, empreses de lloguer de vehicles, etc. El sistema consisteix en el fet que el client compra en el seu país un paquet complet en el qual no només hi ha l'habitació d'hotel i el berenar del matí, com era tradicional, sinó que també inclou dinar i sopar, espectacle, discoteca, begudes, etc. O sigui, tot. Això vol dir que, una vegada el turista ha arribat a Mallorca —on de moment es localitza el fenomen—, no ha de fer front a cap altra despesa. La conseqüència: l'oferta complementària veu disminuir molt la recaptació, tal com va passar l'any passat. I tot fa pensar també que enguany serà igual. O pitjor. Perquè, de moment, el "tot inclòs" ja se sap que ocuparà com a mínim el 18% de l'oferta global balear per a aquest pròxim estiu. L'any passat arribà a aquest percentatge, provocant una allau de queixes i crítiques.

A la Fira ITB es va poder comprovar que és un model de contractació que té un enorme èxit entre la clientela familiar, sobretot la d'Alemanya. A tall d'exemple: el majorista Thomas Cook preveu que fins al 30% del total dels turistes que enviarà cap a Mallorca els dos mesos d'estiu de ple ho faran amb el "tot inclòs". El desenvolupament d'aquest



El perill del "tot inclòs" és que els turistes poden omplir platges o carrers (a la foto de dalt) però no omplen restaurants i bars o altres establiments de l'oferta complementària (a sota).

sistema preocupa molt el sector, ja que afecta el conjunt social. Si l'oferta complementària continua patint disminucions de recaptacions, la situació pot ser terrible per a milers de treballadors que, en part, podrien perdre la feina o que, com a mínim, perdrien les hores extres que representen una part important del que cobren al llarg de la temporada. Això afectaria negativament, com alerten patronals diverses, la capacitat de consum de moltes famílies. La polèmica política sobre el particular està ja servida. Com l'any passat.

L'oposició política (PSOE, PSM i EU-Verds) acusa el govern del PP de no fer res per intentar solucionar el problema

econòmic i social que per a Balears comporta l'augment del "tot inclòs", mentre que l'executiu afirma que intenta fer el que està en la seva mà —ha creat un "comitè de savis" per estudiar què es podria fer—, però sempre adverteix que no es pot "demonitzar" el "tot inclòs" perquè el mercat és el que mana.

Els dos problemes de fons del turisme balear —rendibilitat hotelera decreixent i l'amenaça del "tot inclòs"— continuen tan presents com l'any passat, i els anteriors..., quan ja està a punt de començar la nova temporada alta, marcada, segons sembla, per l'augment de turistes.

Miquel Payeras